

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Vuosikirja 2019

Sisältö

Vuosi 2019 lyhyesti	1
Toiminnan perusteet	2
Johtajan katsaus	3
Hallinto ja organisaatio	4
Henkilöstö	7
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
Maatalous Keski-Pohjanmaalla	9
· Tuottajahinnat	9
· ProAgria Maito	11
· ProAgria Liha	14
· ProAgria Kasvi	15
· ProAgria Yritys	17
· Hankkeet	18
Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus	20
Maa- ja kotitalousnaiset	23
Talouden tunnusluvut 2019	27
Yhteystiedot	28

www.proagria.fi/kp

Jari Tikkanen

Vuosi 2019 lyhyesti

- Kulunut vuosi oli ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n 111. toimintavuosi (1909-2019).
- Maitotilojen palveluja laajennettiin ruokinnanohjauspalveluihin ja maidontuotannon täsmäpalveluihin liittyvien digitaalisten palvelujen lanseerauksilla. Talousjohtamisen palvelujen ja tilipalvelujen kehitystyössä otettiin isoja harppauksia Strategia+ -konseptin käyttöönoton myötä.
- Maatilan sähköinen palvelualusta Bisnes+, maatilan hiilijalanjälkilaskuri Biocode, sähköinen kasvinsuojelututkinto ja Minun Maatilani -ohjelmistoon tehdyt laajennukset ovat esimerkkejä digitaalisista palveluista, jotka ProAgria tarjosi asiakkaiden käyttöön vuoden aikana.
- ProAgria Keski-Pohjanmaa tuotti Ruokinnanohjauksen ja maitotilojen täsmäpalvelujen osaamisvastaavapalvelut Österbottens Svenska Landbrukssällskapetille. ProAgria Etelä-Pohjanmaalta ostettiin taloushallintopalvelut palkkahallinnon osalta.
- Osuuskauppa KPO:n kanssa toteutettiin yhteinen Pelloilta pöytään -videomarkkinointikampanja, joka kuvattiin ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen jäsenten mautiloilla.
- ProAgria Keski-Pohjanmaa ry perusti yhdessä muiden ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton kanssa ProAgria Tapahtumat Oy:n hoitamaan valtakunnallisten messujen, näyttelyjen ja tapahtumien organisointia ja markkinointia.
- Maa- ja kotitalousnaisten uudet toimihenkilöt ruoka- ja ravitsemuspalveluissa sekä maisema- ja ympäristöpalveluissa aloittivat työnsä vuoden alussa.
- MKN:n toimihenkilöt hoitivat Ollikkala-messujen nettisivut sekä ProAgrian osaston suunnittelun ja työnjohton Kannuksessa, Hilma-lähiruokamessujen toteutuksen KalaJoella ja rockbisnes-henkisen Kipinä-tapahtuman 1300 osallistujan kahvipalvelut Kokolan jäähallissa.
- Kalatalouskeskuksen toiminnassa painottui kalastusalueiden muutos kalatalousalueiksi. Asian valmistelu ja viestintä kalatalousyhteisöille, kalatalousalueiden toiminnanjohtajuuteen liittyvät tarjouskilpailutukset sekä kalastusalueiden toiminnan päättämiseen liittyvät tehtävät työllistivät Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskusta.
- Järjestötyössä korostui Sense-jäsenrekisteriohjelmiston käyttöön opastus ja neuvonta.

Missio, visio, arvot, toiminta-ajatus

Toiminnan tarkoitus eli missio

Parannamme asiakkaidemme ja kumppaneidemme kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä edistämme maaseudun kestäväää kehitystä ja hyvinvointia.

Toiminnan tavoitteet eli visiot

ProAgrian visiot liittyvät asiakkaisiin, palveluihin, toiminnan volyymiin, kyvykkyyksiin, tuloksiin ja resursseihin sekä kumppanuuksiin.

Toiminta-ajatus

ProAgria Keski-Pohjanmaa tarjoaa maatalo- ja maaseutuyrittäjille kilpailukykyä parantavia asiantuntijapalveluja tukeutuen sekä oman henkilöstön että muiden asiantuntijaorganisaatioiden osamiseen.

Toiminnan periaatteet

ProAgria Keski-Pohjanmaa on rekisteröity yhdistys, joka edistää maatalo-, koti- ja kalataloutta sekä maaseudun yritystoimintaa järjestämällä henkilökohtaista ja ryhmäneuvontaa sekä tukemalla jäsenyhdistystensä toimintaa. Asiantuntijapalvelu lähtee aina asiakkaan tarpeista ja on eturyhmiin sitoutumatonta.

Arvomme

- Toimintamme tuloksena on menestynyt asiakas
- Arvostamme tuloksia
- Me teemme hyvän työyhteisön
- Olemme merkittävä vaikuttaja yhteiskunnassa

Kohti puhtainta ja elinvoimaisinta maaseutua

ProAgrian 111. toimintavuotta leimasi viides peräkkäinen haasteellinen kasvukausi ja siitä johtunut maatalousyriyten taloudellisen tilanteen tiukkuus, joka näkyi mm. asiantuntijapalvelujen kysynnässä ja asiakastarpeiden haasteellisuudessa.

Selvitysmies Reijo Karhisen maatalouden tuottavuuteen liittyvä selvitys julkistettiin alkuvuonna 2019. Proagrialaisten tehtäväksi selvityksessä nostettiin talousosaamisen, tulosajattelun ja kannattavuuden edistäminen maatalousyriyksissä. Karhisen raportin viesti huomioitiin ProAgria Strategia 2025 -valmistelussa, jossa talousjohtamiseen liittyvän palvelukehityksen lisäksi päähuomio on asiakastarpeiden selvittämisessä ja sen mukaisessa palvelutarjonnassa.

Talousjohtamisen palvelujen ja tilipalvelujen kehitystyössä otettiin isoja harppauksia Strategia+ -konseptin käyttöönoton myötä. Maatilan sähköinen palvelualusta Bisnes+, maatilan hiilijalanjälkilaskuri Biocode, sähköinen kasvinsuojelututkinto ja Minun Maatilani -ohjelmiin tehty laajennukset lanseerattiin kertomusvuoden aikana. Lisäksi ProAgria julkaisi Ilmastoviisas maatilayritys -kirjan ilmastonmuutoksen alkutuotantoon liittyvistä vaikutuksista pääviestinä viljelyn monipuolistaminen ja kasvipeitteisyys, tuotantopanosten tarkennettu käyttö, eläinten ruokintastrategiat sekä maatilan energiaratkaisut.

EUn EAKR-rahoitteinen Viskuri-hanke jatkoi yhteistyön edistämistä Keski-Pohjanmaalla. Lisäksi MKN Maisemapalvelut kannusti uhanalaisten maisema-alueiden säilymiseen UHMA-hankkeessa. Kpedun hallinnoima ja ProAgrian osatoteuttama Ajantasalla-hanke järjesti tilaisuuksia ja koulutuksia ympäri maakuntaa. Luonnonvarakeskuksen RATU-hankkeessa keskityttiin turvemaiden viljelymenetelmiin. Pohjanmaan vesi- ja ympäristö sekä ProAgria Pohjanmaalta edistivät Ravinnetas-hankkeessa ravinteiden kierrätystä tavoitteena vesistöjen tilan kohentaminen. Uusina yhteistyöhankkeina käynnistyivät viljely- ja navetteknologioihin keskittyvät AgroTeknoa Jokilaaksoihin sekä ÄlyNauta -hankkeet.

Tilikauden tulos varainhankinnan sekä rahoitustuotteiden ja -kuluja jälkeen oli 92 127,39 € alijäämäinen. Alijäämään vaikuttivat mm. hanketoiminnan haasteet, kasvaneet henkilöstö- ja matkustuskulut sekä toimitilakulujen kasvu. Varsinaisen toiminnan tuottojen ja kulujen erotus oli 149 424 euroa alijäämäinen. Varainhankinnan tuotot 51 940 €, josta pääosa on jäsenmaksuja, kasvoi 14 % (v. 2018 yht. 45 575 €).

Vuoden 2019 tuotot yhteensä 2,49 milj. € (v. 2018 yht. 2,44 milj. €) kasvoivat edellisvuoteen verrattuna

2 %. Siihen vaikutti eniten palvelumaksujen ja myyntituotteiden kasvu. Valtion rahoitusosuus 327 951 € (v. 2018 yht. 330 996 €) pieneni n. 3 000 € (n. 1 %) edellisvuoteen verrattuna ja se muodosti 13 % kaikista tuloista. Hankerahoitus 113 852 € kattoi n. 4,6 % (v. 2018 yht. 121 824 €, n. 5 %) kokonaistuloista. Vuoden 2019 kulut yhteensä olivat 2,64 milj. euroa eli n. 4 % edellisvuotta suuremmat (v. 2018 yht. 2,53 milj. €). Lisäys selittyy pääosin henkilöstökulujen, yht. 1,69 milj. €, kasvamisella (mm. rekrytoinnit ja TES-korotukset), jotka olivat n. 41 500 € eli 2,5 % edellisvuotta suuremmat (v. 2018 yht. 1,65 milj. €).

ProAgria strategiat uudistuu vuoden 2020 aikana teemalla ProAgria - Maailman puhtaimman ja elinvoimaisimman maaseudun mahdollistaja tulevaisuudessa. Uuden strategian myötä varmistamme palvelujemme ajantasaisuuden ja hyödyllisyyden, digitalisoimme toimintaamme sekä tarjoamme palveluita aktiivisesti ja pidämme huolta asiakkaistamme. Toimenpiteet näkyvät tavassamme tehdä asiakaspalvelua ja sidosryhmätyötä sekä ProAgrian yhteiskunnallisena vaikuttavuutena.

Maatalousmarkkinamuutokset tai maatilojen lukumäärän vähentyminen eivät vähennä asiantuntemuksen tarvetta, mutta vaikuttavat ProAgrian toimintaan niin, että asiantuntijuuden laatua ja toimintatapaa on jatkuvasti kehitettävä ja reagointinopeutta lisättävä. Uusia asiantuntija- ja konsultointitarpeita syntyy mm. henkilöstöjohtamispalveluissa, ympäristöpalveluissa, sähköisissä palveluissa sekä tuotantotalouden seurannassa ja analysoinnissa. Myös maatilojen tuotantotalouden johtamiseen liittyvä palvelutarve on ilmeinen. Osaamisen varmistaminen ja kehittäminen ovat jatkuva haaste neuvontajärjestölle. Alueemme tilat ovat suurelta osin päätömisia ja käyttävät neuvonnan palveluita valtakunnan keskiarvoa enemmän.

ProAgria Keski-Pohjanmaa on jatkossakin mukana keskipohjalaisen maatalouden ja maaseudun kehittämisessä tarjoamalla asiakaslähtöistä asiantuntijapalvelua osaavan henkilöstönsä ja sidosryhmäverkostonsa kautta. Lämpimät kiitokset asiakkaillemme, henkilöstöllemme, luottamushenkilöillemme sekä yhteistyökumppaneillemme hyvästä yhteistyöstä vuonna 2019.

Ritva-Liisa Nisula

Hallinto ja organisaatio

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n ylintä päätäntävaltaa käyttää vuosikokouksen valitsema hallitus. ProAgria Keski-Pohjanmaan yhteydessä rekisteröitymättöminä yhdistyksinä toimivat Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset sekä Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus, joilla molemmilla on omat johtokuntansa. Keskipohjalaisia edustaa valtakunnallisen ProAgria Keskusten Liiton hallituksessa reisjärvinen Jyrki Halonen.

Hallitus 2019

Puheenjohtaja Jyrki Halonen, Reisjärvi

Varsinainen jäsen

Merja Himanka, Himanka
 Riitta Huhtala, Kokkola
 Lauri Juntunen, Kälviä
 Eveliina Jussila, Lestijärvi
 Päivi Kaustinen, Kaustinen
 Mika Kokkonen, Kannus
 Mauno Korhonen, Sievi
 Jyrki Mastokangas, Halsua
 Juho Nivala, Sievi
 Pekka Nuorala, Kalajoki
 Tapani Orjala, Lohtaja
 Tuomo Palosaari, Veteli
 Elina Rahkola, Ullava
 Sauli Rauhala, Perho
 Piia-Maria Rautiainen, Toholampi

Varajäsen

Sanna Pernu, Himanka
 Leila Niemelä, Lohtaja
 Marjo-Riitta Pajala, Kälviä
 Susanna Tuikka, Lestijärvi
 Harri Käsäkoski, Kaustinen
 Ahto Huhtala, Kannus
 Arto Hautala, Lestijärvi
 Mika Tuominiemi, Halsua
 Kirsi Koivuoja, Sievi
 Jukka Rahja, Kalajoki
 Tuure Puutio, Lohtaja
 Jussi Tunkkari, Veteli
 Jukka Hautamäki, Ullava
 Tero Elgland, Perho
 Ulla Potila, Toholampi

Maitotilavaliokunta

Puheenjohtaja Kari Rauma, Kaustinen

Jäsenet

Päivi Ainali, Kannus
 Asko Humalajoki, Perho
 Paula Mäenranta, Kokkola (Ullava)
 Markus Kivelä, Kokkola (Kälviä)
 Timo Lankila, Kalajoki
 Sari Isosaari-Pollari, Toholampi
 Jenika Kovanen, Sievi

Satu Lappi, Lestijärvi
 Pasi Patana, Halsua
 Heikki Oja, Kalajoki (Himanka)
 Ville Karhula, Kokkola (Lohtaja)
 Lena Savola, Reisjärvi
 Toni Klemola, Veteli

Tilin- ja toiminnantarkastajat

Varsinaiset

tilintarkastaja Ulla Järvi (HT), Kokkola
 toiminnantarkastaja Jari Siirilä, Veteli

Varalla

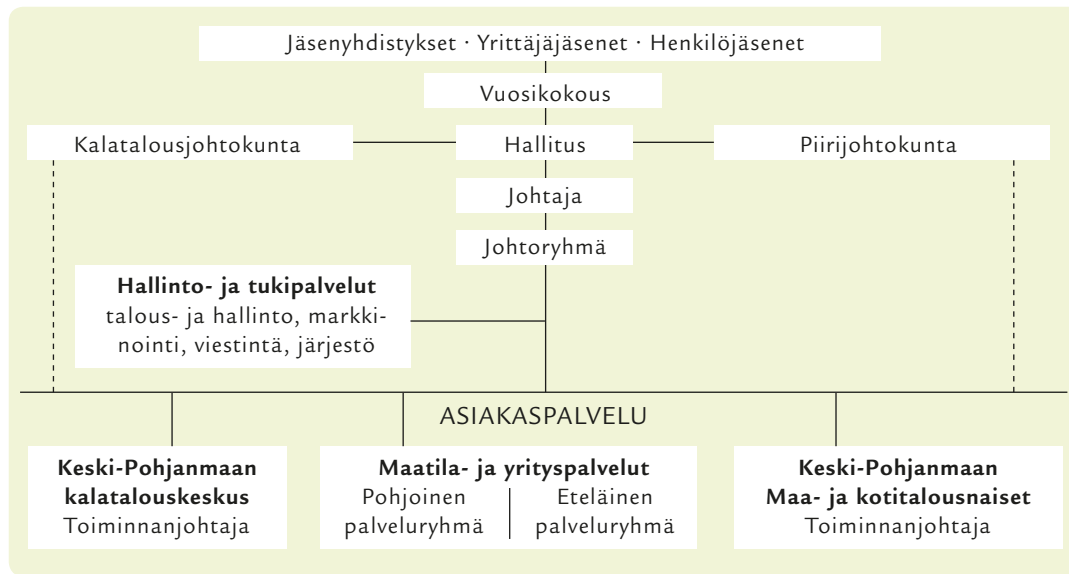
tilintarkastaja Kirsti Kattilakoski (HT), Kalajoki
 toiminnantarkastaja Pauli Erkkilä, Perho

Järjestötoiminta

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry on perustettu vuonna 1908 ja rekisteröity vuonna 1909 yleishyödylliseksi ja puolueettomaksi maaseudun neuvonta- ja asiantuntijajärjestöksi. Keskipohjalaisen järjestön juuret ovat Vaasan läänin maanviljelysseurassa, joka on perustettu 1863. Valtakunnallisesti järjestön historia yltää vuoteen 1797, jolloin Turun Talousseura perustettiin.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n ja Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten vuosikokoukset pidettiin Kokkolassa Yritystalo Evaldissa 25.11.2019. Vuosikokouksesitelmän piti kansanedustaja Peter Östman aiheenaan Miltä näyttää ruoka-, ilmasto- ja maatalouskeskustelu eduskunnasta katsottuna. Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskuksen vuosikokous pidettiin 8.5.2019 Sievissä. Vuosikokouksesitelmöijänä oli Malin Lönnroth Kalatalouden Keskusliitosta.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n organisaatio

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n jäsenet

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n jäseninä ovat henkilöjäsenet (yrittäjäjäsenet) lisäksi maatalousseurat, maaseutuseurat, maa- ja kotitalousseurat, maamiesseurat, kyläyhdistykset, kyläseurat, maa- ja kotitalousnaisten yhdistykset, pienviljelijäin yhdistykset tai -osastot sekä kalastuskunnat, -seurat tai kalastuksenhoitoyhtymät tai muut rekisteröidyt yhdistykset, jotka toimivat ProAgria Keski-Pohjanmaan tarkoituksien hyväksi.

Kunniajäseninä ovat maanviljelysneuvos Heimo Linna Perhosta, maanviljelijä Arvo Kiljala ja maanviljelijä Pentti Huotari Reisjärveltä, maatalousyrittäjä Pertti Leskelä Kokkolan Lohtajalta, maanviljelysneuvos Tapio Kurki Kokkolasta, yrittäjä Arto Hautala Lestijärveltä, maatalousyrittäjä Vesa Kaunisto Vetelistä sekä emäntä Marja-Leena Vuollet Kalajoelta. Kannattajajäseniä ovat Kokkolan kaupunki sekä Perhon ja Toholammin kunnat.

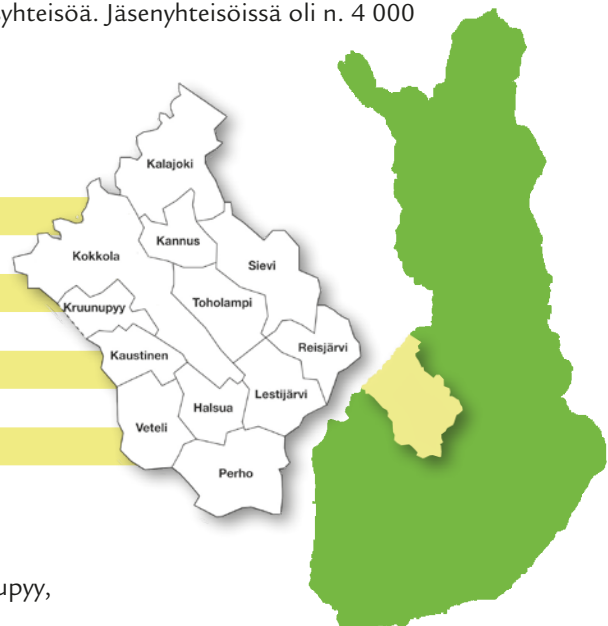
Jäsentilasto

Vuoden lopussa yhdistyksellä oli 503 yrittäjäjäsentä, henkilöjäseniä oli 22. Jäsenyhdistyksinä oli 73 kylä- tai kuntakohtaista yhdistystä ja 22 kalatalousyhteisöä. Jäsenyhteisöissä oli n. 4 000 jäsentä ja n. 12 000 kalatalousyhteisöjen osakasta.

Jäsenyhdistysten ja jäsenten yhteenveto 2019

kunnassa toimivia maatalousseuroja	1
paikallisyhdistyksiä jäsenenä	71
kalatalousyhteisöjä	25
perunakerhoja	1
kannattajajäseniä	3
yrittäjäjäseniä	503
henkilöjäseniä	22
kunniajäseniä	8

ProAgria Keski-Pohjanmaa toimii 12 kunnan alueella: Halsua, Kalajoki, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Kruunupyy, Lestijärvi, Perho, Reisjärvi, Sievi, Toholampi ja Veteli.

Juha Nivala

Huomioinnit

Luonnonvarakeskuksen myöntämän kannattavuuskirjanpitopalkinnon 10-vuotisesta kirjapidosta saivat Arja ja Jukka Tuikka Lestijärveltä, Merja ja Jussi Himanka Himangalta, Timo Pajala Kannuksesta, Tuula ja Leo Tervämäki Toholammilta sekä Päivi ja Tuomo Palosaari Vetelistä. Viisivuotisesta kirjanpidosta palkittiin Miika Myllymäki Kaustiselta, Timo Lankila sekä Päivi ja Pekka Nuorala Kalajoelta ja Mikko Vesisenaho Kannuksesta.

Lohtajalaisen Osmo Pietilän tila huomioitiin 75 vuotta tuotosseurannassa yhtäjaksoisesti mukana olleena maitotilana. Huomionosoituksen saivat myös 25 vuotta tuotosseurannassa olleet Vesa Isolankila, Leena ja Matti Koski sekä Mäenpään Mty Lohtajalta, Riikka ja Teemu Pietilä Kälviältä ja Tomi Savelainen Reisjärveltä.

Keski-Pohjanmaan Parhaat karjat energiakorjatun maitotuotoksen perusteella vuodelta 2018 olivat Sanna ja Markku Rajalalla Reisjärveltä, Hanna ja Juho Nivalalla Sievistä sekä Mika Rekilällä (Rekilä mty) Kokkolasta.

Vuoden maa- ja kotitalousnaisena huomioitiin Eija Jukkola Lohtajan Maaseutunaisista. Vuoden maa- ja kotitalousnainen edistää alueellaan maa- ja kotitalousnaisten toimintaa, toimii itse aktiivisesti maa- ja kotitalousnaisten hyväksi sekä innostaa ja kannustaa muita naisia toimintaan mukaan. Eija Jukkola on valtakunnallisen Maa- ja kotitalousnaisten Keskuskeskuksen hallituksen jäsen sekä Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten johtokunnan jäsen.

Keski-Pohjanmaan Vuoden maisematekona palkittiin Heli Hakola Lohtajalta Lestijoen varren vieraslajien hävittämiseen liittyvästä pitkäjänteisestä työstä.

ProAgrian vuosikokouksessa palkittiin 10 v kannattavuuskirjanpidosta Merja Himanka, Timo Pajala, Tuula Tervämäki, Päivi ja Tuomo Palosaari. Vuoden Maisemateon tekijänä palkittiin Heli Hakola Lohtajalta sekä Vuoden keskipohjalaisena Maa- ja kotitalousnaisena lohtajalainen Eija Jukkola.

Kuvat: Ritva Karri

Henkilöstö ja toiminnan kehittäminen

Ritva Karri

Henkilötyövuosia kertomusvuoden aikana tehtiin 35,7 htv:ta (34,1 htv vuonna 2018). Työntekijöiden palkat ja palkkiot olivat yhteensä n. 1,41 milj. € eli n. 54 % kokonaiskustannuksista. Edellisvuoteen lisäystä oli n. 3 % (1,37 milj. € v. 2018). Vuoden lopussa perhevapaalaisia oli kolme ja yksi opintovapaalainen. Yhdellä toimihenkilöllä oli yhtäjaksoinen yli puoli vuotta kestänyt sairauspoissaolo.

Henkilöstön työtyytyväisyyteen ja muutosvalmiuteen liittyvä sisäinen kehitysohjelma jatkui työterveyshuollon yhteistyönä. Vuoden 2019 teemoina olivat ajankäyttö, tiimimäinen toimintatapa, muutoksen hyväksyminen sekä ratkaisu- ja voimavarakeskeisten menetelmien käyttöönotto. Syksyllä järjestettiin ProAgria Keski-Pohjanmaan, Lapin, Oulun, Etelä-Pohjanmaan ja Österbottens Svenska Landbrukssällskapin kanssa yhteiset toimihenkilöpäivät Vaasassa. Yhteispohjalaiset till-sammans -tilaisuus kokosi yhteen noin 200 proagrialaista kahdeksi päiväksi.

Maitotilojen palvelujen kehittämistyö jatkui ruokinnanohjauspalvelujen laajentamisella, maidontuotannon täsmäpalvelujen jatkokehityksellä sekä digitaalisten palvelujen lanseerauksilla. Talousjohtamisen palvelujen ja tilipalvelujen kehitystyössä otettiin isoja harppauksia Strategia+ -konseptin käyttöönoton myötä. Maatilan sähköinen palvelualusta Bisnes+, maatilan hiilijalanjälkilaskuri Biocode, sähköinen kasvinsuojelututkinto ja Minun Maatilani -ohjelmistoon tehdyt laajennukset otettiin käyttöön vuoden 2019 aikana. Asiakastiimitoimintaa ja tilakokonaisuuden hallitunottoa edistettiin yhdessä Centria ammattikorkeakoulun kanssa palvelumuotoilun menetelmin. Lisäksi keskipohjalaiset olivat mukana valtakunnallisessa henkilöstöresurssieihin ja osaamisen kehittämiseen liittyvässä HRD-ryhmässä sekä viestijöiden verkostossa.

ProAgria Keski-Pohjanmaa tuotti ruokinnanohjauksen ja maitotilojen täsmäpalvelujen osaamisvastaavapalvelut Österbottens Svenska Landbrukssällskapetille. ProAgria Etelä-Pohjanmaalta ostettiin taloushallintopalvelut palkkahallinnon osalta.

Markkinointitoimenpiteitä kohdennettiin erityisesti Neuvo-palveluihin ja tuotantotalouteen liittyviin palveluihin. Palveluja markkinoitiin Ollikkala-messuilla Kannuksessa sekä useissa navetta-avajaisissa maakunnan alueella. ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa, joista yksi oli valtakunnallinen yhteisjulkaisu. Osuuskauppa KPO:n kanssa toteutettiin yhteinen Pellolta pöytään -videomarkkinointikampanja, joka kuvattiin ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen jäsenten mautiloilla.

Valtakunnallisia yhteisiä asioita suunniteltiin ja organisoitiin ProAgrian ryhmäohjaushallituksessa, ProAgria-johtajien työryhmässä ja johtajien kokouksissa, joihin osallistui ProAgria Keski-Pohjanmaan johtaja.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry perusti yhdessä muiden ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton kanssa ProAgria Tapahtumat Oy:n hoitamaan valtakunnallisten messujen, näyttelyjen ja tapahtumien organisointia ja markkinointia.

Henkilöstötilinpäätöksen yhteenveto 2019

Henkilöstö, htv yhteensä 2019	35,8
Henkilöstömuutos v. 2000–2019, %	-1,5
Keski-ikä, v.	45,5
joista alle 35-vuotiaita, kpl	12
joista yli 55-vuotiaita, kpl	15
Keskim. työsuhteen kesto, v.	14,1
Määräaikaiset työsuhteet, %	0
Toistaiseksi voimassa olevat, %	100
Tulovaihtuvuus, %	10,9
Lähtövaihtuvuus, %	6,5

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

ProAgria Keski-Pohjanmaa tekee 40 asiantuntijan voimin ja yhteistyössä ProAgria-ryhmän muiden organisaatioiden sekä maakunnallisten muiden toimijoiden kanssa monipuolista maatalouden ja maaseudun kehittämistyötä. Toimintaa ja palvelukehitystä ohjaavat jäsen- ja asiakastarpeet, rahoittavien ministeriöiden kanssa sovitut tulostavoitteet sekä maakunnallisesti laadittujen kehittämisohjelmat.

ProAgria Keski-Pohjanmaa toimii aktiivisesti Keski-Pohjanmaan Biolaakson neuvottelukunnassa ja Luova-verkostossa, jotka koostuvat valtakunnallisista ja keskipohjalaisista kehittäjäorganisaatioista. EU-rahoitteiset maaseudun kehittämishankkeet koordinoidaan ja kanavoidaan suurelta osin Luova-verkoston kautta. ProAgria Keski-Pohjanmaa on mukana Keski-Pohjanmaan liiton kaikissa maakuntaohjelman toimeenpanoon liittyvissä työryhmissä sekä Keski-Pohjanmaan maaseututeemaryhmässä.

Neuvontatyön vaikuttavuuden parantamiseksi eri neuvonta-alojen asiantuntijoiden välistä yhteistyötä yksittäisen asiakkaan ongelmien ratkaisussa on tiivistetty. Tällä on osaltaan varmistettu, että kehittämistyössä otetaan huomioon asiakasyrityksen kokonaisuus.

Kasvukausi

Vuosi vaihtui lumimyräkässä, jota seurasi lauha tammikuu. Vuosi myös päättyi lauhaan joulukuuhun. Kevät tuli aikaisin, huhtikuu oli poikkeuksellisen lämmin ja kuiva. Pelot kuivuivat kylvökuntoon huhtikuun lopussa ja lehtikin tuli puuhun huhtikuun viimeisellä viikolla. Jäät lähtivät pääosin pääsiäisen tienoilla (19.-22.4.).

Kevätyöt käynnistyivät pääsiäisen kahta puolta viikoilla 16-18. Nurmiä lannoitettiin ja lantaa levitettiin jo ennen pääsiäistä. Ehtivät nopeimmat kylvötöihinkin pääsiäiseksi. Takatalvi iski rymillä vapun jälkeen. Lunta tuli vappuviikolla paikoin jopa 20 cm. Talvirenkaita vaihdettiin autoihin kiireellä takaisin. Muokkaustyöt keskeytyivät vappuviikon takatalveen ja jatkuivat vasta toukokuun puolessa välissä. Rehunteko aloitettiin kesäkuun toisella viikolla. Kelien suosiessa sato oli normaali ja laatu hyvä.

Juhannukselta alkanut kuiva kausi päättyi vasta elokuussa. Rannikolla oli jopa kuivempaa kuin kesällä 2018, joka oli ennätyskuiva vuosi. Toinen rehusato korjattiin hyvissä olosuhteissa heinä-elokuun vaihteessa. Puimaan päästiin elokuun puolessa välissä erinomaisissa keleissä. Punteja oli kesken vielä syyskuun lopussa mm. Sievissä ja Kannuksessa. Laadullisesti ja määrällisesti sato oli normaali.

Hallaa esiintyi maakunnassa syyskuun puolesta välistä lähtien. Lunta ei rannikolla loppuvuonna ollut. Sisämaassa lunta oli vuoden vaihtuessa muutama sentti.

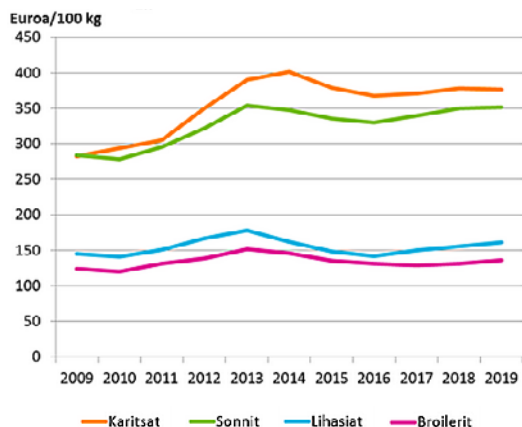
Ritva-Liisa Nisula

Tuottajahinnat

Kahden heikon satovuoden jälkeen viljojen valtakunnalliset sadot olivat keskimääräistä parempia, näin myös Keski-Pohjanmaalla. Hyvä sato näkyi viljan hintojen laskuna noin neljänneksellä sato-
vuoden vaihtuessa. Ruokaperunan hinta nousi noin 6 %.

Lihan tuottajahintojen kehitys 2009-2019

Maidon tuottajahinnat

Lähde: SVT / Luonnonvarakeskus, maataloustuotteiden tuottajahinnat

Lihan hinta oli lievässä nousussa erityisesti sian- ja broilerinlihan osalta. Maidon hinta nousi hienoisesti kertomusvuoden aikana johtuen maidon pitoisuuksien noususta. Pitoisuuksiltaan vakioidun normimaidon hinta sen sijaan laski. Laadukas rehusato näkyi maidon pitoisuuksissa.

Kotieläintuotteiden tuottajahintojen lievästä noususta huolimatta maataloustuotannon kannattavuus säilyi heikkona. Maatilojen maksuvalmius oli tiukoilla erityisesti investoineilla tiloilla. Maidontuotannon laajennusinvestoinnit yleistyivät kertomusvuonna. Erityisesti laajentaneiden maitotilojen yhtiöittämiset lisääntyivät kertomusvuoden aikana ja yhtiöittämissä oli vireillä kertomusvuoden aikana kaikkiaan 11 kappaletta. Sukupolvenvaihdoksissa näkyivät Ely-keskusten osarahoittamien sukupolvenvaihdosten kiristyneet yritystulovaateet.

Keskipojalaisten kannattavuuskirjanpitoiltojen tulokset, v. 2013–2018

Tuloslaskelma	2013	2015	2017	2018
Tiloja otoksessa	30<n<40	30<n<40	30<n<40	20<n<30
Viljelyala	55,2	54,6	61,3	62,3
Eläinyksiköt	40,1	41,6	41,5	44,9
Myyntitulot	109 020	113 850	114 150	120 800
Tuet	61 600	62 700	63 600	65 700
Liikevaihto	170 600	176 500	177 700	186 500
Tilakäyttö ja muut korjauserät	28 850	32 740	32 080	38 800
Kokonaistuotto	199 500	209 200	209 800	225 300
Kulut	-137 040	-146 563	-141 690	-162 300
Palkkavaatimus	-38 600	-38 500	-35 300	-37 800
Käyttökate	23 600	24 000	32 700	25 200
Poistot	-28 450	-30 320	-29 910	-34 280
Liiketulos	-4 980	-6 400	2 680	-9 080
Nettorahoituskulut	-3 300	-3 510	-3 120	-3 720
Nettotulos	-8 280	-9 910	-440	-12 300
Korkovaatimus	-15 800	-16 700	-13 300	-13 700
Yrittäjänvoitto	-24 100	-26 600	-13 700	-26 000

Lähde: Luonnonvarakeskus/Taloustohtori

Maatalouden rakenne

Maatalous- ja puutarhayritysten tilastotietokannan mukaan maataloutta harjoitti ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueella 1 748 tilaa, missä oli laskua edellisvuodesta 1,6 % (28 tilaa). ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueen tiloista vajaa puolet on kotieläintiloja, maidontuotannon ollessa selkeä päätuotantosuunta.

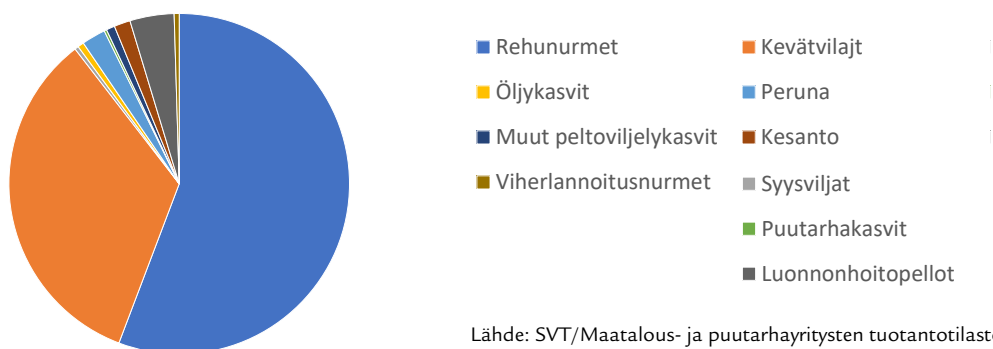
Maatila- ja puutarhayritysten lukumäärän kehitys kunnittain

	2010	2017	2018	2019	muutos %
Halsua	90	78	77	74	-3,9
Kalajoki	386	312	301	297	-1,3
Kannus	117	110	108	106	-1,9
Kaustinen	177	137	134	133	-0,7
Kokkola	514	413	407	399	-2,0
Lestijärvi	53	43	40	41	2,5
Perho	135	114	112	108	-3,6
Reisjärvi	146	125	123	121	-1,6
Sievi	199	172	171	170	-0,6
Toholampi	195	153	156	154	-1,3
Veteli	169	151	147	145	-1,4
Yhteensä	2181	1818	1776	1748	-1,6

Lähde: SVT/Maatalous- ja puutarhayritysten rakennetilasto

Alueen maidontuotannon määrä säilyi edellisvuoden tasolla eli 238 miljoonassa litrassa. Tuottajamäärä aleni 564 tuottajaan (-6,8 %). Keskimääräinen tilakohtainen maitomäärä kasvoi lähes 422 000 litraan (+6,5 %). Alueen naudanlihantuotanto kasvoi hieman, ollen noin 7,8 milj. kg. Alueen sianlihan tuotannon lasku jatkui tuotetun määrän ollessa noin 3,8 milj. kg. Lampaanlihan tuotantomäärä kasvoi yli kymmenyksen vajaan 55 000 kiloon.

Pellon käyttö ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueella v. 2019

Lähde: SVT/Maatalous- ja puutarhayritysten tuotantotilasto

Rehuskasvit hallitsevat Keski-Pohjanmaan pellonkäyttöä. Niiden osuus maakunnan peltoalasta hieman kasvoi ollen 89,5 %. Nurmella oli yli puolet maakunnan peltoalasta. Kesannon ja erilaisten maisema- ja luonnonhoitopeltojen osuus peltoalasta pienentyi vastaavasti n. 6,2 %:iin. Peruna on merkittävin myyntikasvi noin 2124 hehtaarin pinta-alalla, missä vähennyistä edellisvuoteen 2,3 %.

Luonnonmukaisessa viljelyssä Keski-Pohjanmaalla on joka seitsemäs maatila. Luonnonmukaisista kotieläintuotantoa harjoitti noin 15 % luomutiloista. Suurin osa kotieläintuotannosta on itseuudistuvaa naudanlihantuotantoa ja lammastaloutta. Monilla tiloilla pellot ovat luonnonmukaisessa ja karja tavanomaisessa tuotannossa.

ProAgria Maito

Leena Hanni

Maitotilojen johtamisessa ja kehittämisessä tarvitaan luotettavaa, kattavaa ja ajantasaista tietoa niin omasta karjasta kuin siitä, missä muut menevät. Maitotiloilla tuotosseuranta on kotieläintalouden kehittämisen perusta. Keski-Pohjanmaalla n. 71 % karjoista ja n. 82 % lehmistä kuuluu tuotosseurantaan, mikä on valtakunnallisesti keskimääräistä tasoa.

Mekaanisten maitomittareiden testaustoiminta keskitettiin 1.8.2019 alkaen Riihimäellä sijaitsevaan testauspisteeseen. Kertomusvuoden aikana valmisteltiin myös tuotosseurannan tallennuspalvelujen valtakunnallista keskittämistä palvelua nykyisellään eniten tekeviin ProAgria keskuksiin. Keski-Pohjanmaa on yksi niistä.

Ruokinnan ohjauspalveluiden avulla tuotosseurannan tuottama tieto hyödynnetään lypsylehmien ruokinnassa. Neuvonnan toimintatapa on uudistettu siten, että entistä suurempi osa asiantuntijatyöstä tehdään toimistolla. Näin asiakastapaamiset voidaan pitää tiiviinä ja keskittyä niissä keskusteluun, eläinten havainnointiin, tulosten analysointiin ja kehittämistoimien mietintään. Ruokinnan ohjauspalvelu on myös lihanautatilojen käytettävissä. Ruokinnan ohjauspalvelua täydentävät Täsmäpalvelut, joissa keskitytään yksittäisen tuotannon osa-alueen parantamiseen. Ruokinnan täsmäpalvelujen tekemistä vauhditettiin Neuvo 2020 -rahoituksen avulla.

Ruokinnansuunnitteluohjelmisto uudistui kertomusvuoden aikana. Uusi Karjakompassi antaa toteutuneen ruokinnan kautta tehdyn seurantalaskelman avulla enemmän tietoa mahdollistaen entistä paremmin pureutumisen tilakohtaisiin ruokintahaasteisiin. Ohjelmistouudistuksen myötä myös palvelujen toteutuksen joustavuutta lisättiin. Uuden ohjelmiston haltuunotto on lisännyt asiantuntijoiden välistä yhteistyötä. Loppuvuodesta alkaen ProAgria Keski-Pohjanmaan ruokintaosaamisvastaava Sinikka Kreuz on huolehtinut myös ProAgria Österbottens Svenska lantbukssällskapin maitoasiantuntijoiden ruokintaosaamisen kehittämisestä.

DeLavalin ja Mestarifarmi Oy:n kanssa jatkettiin hyvään vauhtiin pääsystä yhteistyötä automaattilypsyn käyttöönotossa.

Viralliset tuotosseurantatulokset v. 2019

Kunta	Karjoja	Lehmiä/ karja	Lehmiä	Maito, kg	Valk. kg	Rasva, kg	EKM kg/elinpv
Halsua	9	38,1	358	9 738	358	450	15,4
Kalajoki	51	47,7	2 440	10 116	370	452	15,3
Kannus	26	66,7	1 734	10 251	365	436	14,5
Kaustinen	24	60,1	1 471	10 187	376	452	14,6
Kokkola	99	49,7	4 917	10 058	366	442	14,8
Lestijärvi	13	37,7	501	9 895	353	442	15,0
Perho	26	43,5	1 132	9 737	353	430	15,0
Reisjärvi	31	54,3	1 684	10 097	369	445	14,9
Sievi	31	54,4	1 684	10 564	383	465	15,7
Toholampi	42	56,7	2 404	9 774	354	420	14,4
Veteli	39	56,4	2 213	10 297	371	445	15,3
K-P 2019	386	52,3	20 168	10 123	368	443	10 803
K-P 2018	410	50,0	20 474	9 948	354	430	14,5
Koko maa 2019	3 709	48,2	178 787	9 937	355	431	10 524
Koko maa 2018	4 063	45,6	185 328	9 795	345	422	14,4

Tuotostiedot ovat virallisia, jos tiedon laatupisteet ovat yli nollan vuosikeskiarvona.

Tuotosseurantatilojen määrä aleni 27 kappaleella 412 tilaan (-6,2 %). Viralliset tuotosseurantatulokset saatiin 386 tilalta. Lehmäkohtainen keskituotos oli 10 123 kg. Nousua edellisvuodesta oli 175 kg eli 1,76 %. Keskipohjalaislehmiä maidossa on keskimääräistä enemmän kuiva-ainetta. Energiakorjattu maitomäärä (EKM) 10 803 kg ylitti valtakunnan keskiarvon 279 kilolla, kun absoluuttinen maitomäärän ylitys oli ainoastaan 186 kiloa.

Tuotosseurannan teknisten palveluiden osuus kotieläinpalveluiden kokonaisympäryksestä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Ne muodostavat n. 29 % kokonaislaskutuksesta. Suurin kokonaisuus on maitomittareiden ja näytteenottolaitteiden vuokrat ja niihin liittyvä koelypsypalvelu. Myös automaattilypsylaitteiden käyttöönottoon liittyvät tukipalvelut jatkoivat kasvuaan.

Ruokinnan optimointeja tehtiin kaikkiaan 294 asiakkaalle. Ruokinnan ohjauksen piirissä on 71 % tuotosseurantatiloista. Tavoiteasetantaa kirjattiin Tilakunto-palveluun 97 asiakkaalle.

Maitotilaneuvonnan palvelujen asiakasmäärät, kpl

	2019	2018	2017	2016
Ruokinnan ohjaus Voima	8			
Ruokinnan ohjaus Jousto	8			
Ruokinnan ohjaus Perus	94			
Ruokinnan ohjaus Kevyt	117			
Ruokinnan ohjausasiakkaat kaikkiaan	311	340	359	402
Tuotosseuranta Tallennus	112	128	143	148
Tuotosseuranta Näytteenottopalvelu, (sis. viivakoodipullon käytön opastuksen)	51	45	41	56
Automaattilypsytyn käyttöönotto	28	27	16	3
Karjatsekki	41	31	37	78
Täsmäpalvelut / Tuotannon ohjaus -palvelut	46	13	2	19

Nurmirehun tuotantokustannus ja laatu ovat oleellisen tärkeitä nautakarjatilalan taloustuloksen kannalta. Säilörehunäytteiden määrää on saatu viime vuosina kasvatettua sidosryhmien kanssa yhteistyössä tehdyn kampanjoinnin ansiosta. Näytteiden määrä on tästä huolimatta useilla tiloilla liian vähäinen ruokinnan suunnittelua ajatellen. Tästä aiheutuu merkittäviä taloudellisia menetyksiä

keskipohjalaisille tiloille. ProAgria Keski-Pohjanmaan tarjoamaa nurmirehun näytteenottopalvelua hyödynsi kertomusvuoden aikana 17 asiakasta.

Keskipohjalaisten tuotosseurantatilojen mediaanituloksia vuosilta 2015–2019

Ominaisuus	2015	2016	2017	2018	2019
Tuotanto					
Meijerimaito, l/v	247 807	262 961	276 853	338 038	375 026
Keskilehmäluku	29,6	31,3	32,6	39,6	42,2
Säilörehun syönti-indeksi	104	107	105	107	108
Säilörehuanalysejä, kpl/tila	3	4	4	5	7
Talous					
Maitotuotto - rehukust., €/le/pv	7,6	7,6	7,9	7,6	9,7
Rehukustannus, snt/l	14,3	14,00	13,9	14,5	13,3
Hyvinvointi					
Elossa olevien elinikäistuotos, kg/le	19 076	19 368	20 350	21 155	21 840
Maitoa EKM kg/elinpv, poistetut	13,0	13,2	13,6	13,6	14,4
EKM kg/elinpv, elossa olevat	11,0	11,3	11,6	12,1	12,5

Lähde: ProAgrian Tilakuntopalvelu 2.6.2020

Maakunnan maatalouden tuotantorakenteesta johtuen myös muista kuin kotieläinneuvonnan palveluista valtaosa suuntautui maidontuotantotiloille. Maitotilat edustavat puolta ProAgria Keski-Pohjanmaan asiakastiloista ja noin 78 % maataloille tapahtuvasta myynnistä. Myynti maitotiloille kasvoi 11 % edellisvuodesta. Kasvu kohdistui edellisvuoden tavoin erityisesti Neuvo-, kotieläin- ja tilipalveluihin. Kotieläinneuvonnan osuus maitotilojen palvelumyynnistä oli lähes puolet. Neuvo-palvelut muodostivat neljänneksen myynnistä, niitä hyödynsi 231 maitotilaa. Yli puolet Neuvo-palveluista kohdistui kilpailukyvyyn kehittämiseen ja toimintatapojen uudistamiseen. Muita paljon käytettyjä palveluita olivat tilipalvelut, tukineuvonta, talousneuvonta ja kasvuotannon palvelu suuruusjärjestyksessä lueteltuna.

Keskipohjalaisosaamista tuotosseurannan tekniikan kehittämiseen

ProAgrian Keski-Pohjanmaan työntekijä, valtakunnallinen huippuosaaja, tuotosseurannan tekniikan asiantuntija Kirsi Leppikorpi valittiin keväällä 2019 ensimmäisenä suomalaisena jäseneksi ICAR:in (The International Committee for Animal Recording) Tuotosseurantalaitteet-alakomiteaan.

Alakomitean tavoitteena on kehittää kansainvälisesti tuotosseurantatiedon laatua vastaamalla näytteenotto- ja tallennuslaitteiden yhdenmukaisuudesta sekä standardeista.

Olemalla mukana alakomiteassa, pääsemme seuraamaan alan kansainvälistä kehitystä ensimmäisten joukossa. Pääsemme myös vaikuttamaan, millaisilla laitteilla

Elisa Karhula

THE GLOBAL STANDARD FOR LIVESTOCK DATA

tuotosseurantaa tehdään kansainvälisesti, kertoo Leppikorpi alakomitean toiminnasta.

Yhdenmukaiset toimintatavat maailmanlaajuisesti mahdollistavat yhteiskehittämisen tulevaisuudessa. Kansainvälisistä verkostoista on hyötyä monesta näkökulmasta: voimme peilata kansallista kehittämistä muiden maiden tekemiseen ja näin varmistaa, että olemme kehittämisessä kärkijoukoissa. Toisaalta aina oppii uutta, jota voi tuoda hyödyttämään suomalaista

maidontuottajaa ja toisaalta viemme myös meidän huippuosaamistamme muiden käyttöön, toteaa johtava asiantuntija Sanna Nokka ProAgria Keskusten Liitosta.

ProAgria Liha

Jaana Höglund

Maakunnassa on runsaat 150 naudanlihaan erikoistunutta tilaa, joista lähes kolmannes emolehmätiloja. Emolehmätuotantoa on erityisesti Kalajokilaaksossa. Emolehmätuotannolle on hyvin sijaa, koska naudanlihan omavaraisuus on pudonnut lypsylehmien määrän laskun myötä. Sen kannattavuus on kuitenkin riippuvainen suorista tulotuista. Vasikoiden saatavuus lypsylehmien määrän vähetessä rajoittaa välitysvasikkoihin perustuvaa tuotantoa.

ProAgria Keskusten Liitto koordinoi lihatuotannon neuvonnan kehittämistyötä osallistuen myös käytännön neuvontatyöhön. Kehittämistyö tapahtuu sidosryhmien kanssa toteutettujen hankkeiden muodossa.

Yli puolet alueen lihanautatiloista käytti neuvontapalveluita vuoden 2019 aikana. Käytetyimpiä palveluja olivat Neuvo-palvelut, tilipalvelut, tukineuvonta, viljelysuunnittelu ja taloussuunnittelu. Suoraan lihantuotantoon liittyvästä neuvonnasta valtaosa tehtiin maitotilaneuvontaan kuuluvilla yhdistelmätuotantotiloilla. Ruokinnansuunnittelua lihanaudoille tehtiin 45 tilalla.

Parikymmentä keskipohjalaistilaa harjoittaa sikataloutta. Tuotanto keskittyy Kalajoelle ja Perhonjokilaaksoon. Valtaosa alueen sikatiloista käytti ProAgria Keski-Pohjanmaan tarjoamia palveluita. Kysynnän painopiste oli selkeästi Neuvo- ja tilipalveluissa.

Runsaan 50 lammastilan tuotantoneuvontaa hoitaa ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Lammastilaneuvonta on ollut aktiivisesti kehittämässä lammastaloutta ja toimii tiiviissä yhteistyössä lammaskerhojen, Pohjanmaan Lammasosuuskunnan ja alueen teurastamoiden sekä rehuteollisuuden kanssa. Myös vuohitilojen ja Suomen Vuohiyhdistyksen kanssa tehdään yhteistyötä. Lammastiloista kolmannes hyödynsi myös ProAgria Keski-Pohjanmaan palveluita. Kysyntä painottui tuki-, kasvinviljely- ja ympäristö- sekä Neuvo-palveluihin.

Siipikarjatalouden harjoittaminen on Keski-Pohjanmaalla hyvin vähäistä. Noin 80 tilaa on erikoistunut hevostalouteen.

Maitomarkkinakatsaus

ProAgrian Keski-Pohjanmaan talousasiantuntijat ovat Heikki Ojalan johdolla koonneet maitomarkkinakatsauksen jo kuuden vuoden ajan. Ensimmäisen kehityspäällikkö Juha Hämäläisen syksyllä 2014 laatiman katsauksen tarkoitus oli lisätä ProAgrian asiantuntijoiden ymmärrystä maitomarkkinoiden tilanteesta maidon hinnan laskettua yhtäkkiä EU:n Venäjälle Krimin niemimaan valtauksen johdosta asettamien pakotteiden vastatoimien seurauksena. EU:n

maidon kiintiöjärjestelmän purkaminen vuonna 2015 jatkoi tarvetta analysoida maitomarkkinoiden kehitystä, jotta maitoyrittäjiä osattaisiin neuvoa mahdollisimman hyvin. Katsauksesta on vuosien mittaan kehittynyt koko valtakuntaan leviävä, varsin kattava katsaus maitomarkkinoista ja niiden kehitysnäkymistä. Markkinakatsauksesta on apua ProAgrian talousjohtamisenasiantuntijoille, asiakkaille sekä sidosryhmille pohdittaessa maitotilojen kehittämistä.

Jari Tikkanen

ProAgria Kasvi

Keskustelu maapallon ilmastomuutoksesta kiihtyi vuoden 2019 aikana. Myös maatalouden rooli nousi usein esille. Kotieläintuotannon rinnalla turvepeltojen viljelyn päästöt nousivat otsikoihin. Vähemmälle huomiolle julkisessa keskustelussa jäi tehokkaan kasvituotannon mahdollisuudet sitoa hiiltä maaperään. Neuvonnassa tähän kuitenkin paneuduttiin. Keinot ovat pääosin samoja, joilla kasvituotannon tuottavuutta ja kannattavuutta voidaan parantaa.

Jenny Klemola

Digitaalisen tekniikan kehitys on saavuttanut asteen, joka mahdollistaa sen käytön jossain muodossa kaikilla maatiloilla. Tekniikan tunnettuuden parantamiseksi ja tiedolla johtamisen edistämiseksi ProAgria Keski-Pohjanmaan on osatoteuttajan Nivalan kaupungin hallinnoimassa AgroTeknoa Jokilaaksoihin -hankkeessa.

Keski-Pohjanmaan kaikista maatiloista kasvinviljelytiloja on jo yli puolet. Sivutoiminen viljanviljely on yleisin tuotantosuunta. Ruokaperuna on merkittävin myyntikasvi. Noin 40 % kasvinviljelytiloista käytti ProAgrian palveluita kertomusvuoden aikana. Tukineuvonta, Neuvo-palvelut, viljelysuunnittelu ja tilipalvelut ovat tyypillisimmät palvelut, joita kasvinviljelytilat käyttävät. Myös muulle talousneuvonnalle oli kysyntää. Luonnonmukaisen tuotannon neuvontaa käytti 78 asiakasta.

Kasvinsuojeluruiskuja testattiin 119 kpl. Hyviin maatalouskäytäntöihin ja ympäristösäädöksiin liittyvää Neuvo 2020 -palvelua käytettiin 130 kertaa, kasvinsuojeluun liittyvää palvelua 34 ja luomutuotantoa koskevaa neuvontaa 35 kertaa.

Puhelinneuvontaa annettiin runsaasti etenkin kasvinsuojelu-, kasvilaji- ja -lajikevalinnassa sekä mären ja tiivistyneen pellon kunnostustoimissa.

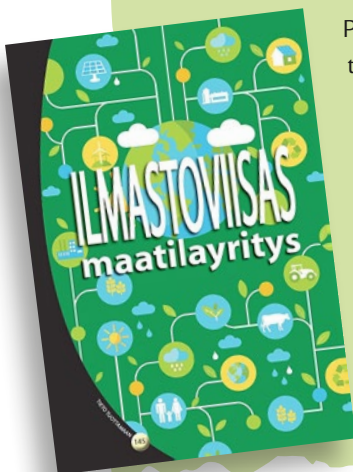
ProAgria on tehnyt Ruokaviraston tilaamia kasvintarkastuksia (mm. peruna-ankerois- ja rengasmätäkartoitukset) sekä luomutuotannon tarkastuksia yhteensä yli 200 asiakkaalle. Sähköinen kasvinsuojelututkimus lanseerattiin valtakunnalliseen käyttöön syksyllä 2019.

Ajankohtaista kasvituotannon asioista on viestitty Ajantasalla-tiedonvälityshankkeen koulutuksissa, tapahtumissa ja pellonpiennartilaisuuksissa.

Maaseutuneuvonnan keskeisten palveluiden asiakasmäärien kehitys

	Tavoite	Toteutunut 2019	2018	2017
Kehittämiskeskustelut	100	3	11	61
Kannattavuuskirjanpito	40	34	35	37
Maatilan tulosanalyysi	50	16	28	26
Tilipalveluasiakkaat	400	380	377	375
Tukihakemusneuvonta	500	624	608	609
Tukiturva-asiakkaat	120	45	41	69
Investointiedellytysten arviointi	10	6	5	-
Investoinnin käyttöönoton tuki	10	1	2	8
Elinkeino- ja liiketoimintasuunnitelmat	50	39	49	39
Sukupolvenvaihdossuunnitelmat	40	42	55	45
Muut talouslaskelmat		49	103	105
Viljelysuunnitelmat	450	444	459	431
Luomuviljelysuunnitelmat	80	78	71	73
Lohkokirjanpito	10	7	7	9
Kasvituotannon tuotantokustannuslaskelmat	10	-	1	-
Kasvinsuojeluruiskujen testaus	100	119	106	94
Maitomittareiden testaus ja säätö		22	17	51
NEUVO-palvelut	500	511	514	490
- energia	10	9	7	7
- Kasvinsuojelu	50	34	62	53
- Kilpailukyky	80	164	183	27
- Luomu	60	35	29	49
- Tuotantoeläimet	100	139	97	143
- Ympäristö	200	130	136	211

Ilmastoviisas maatilayritys -kirja

ProAgrian Ilmastoviisas maatilayritys -tietokirja nostaa ilmastokeskusteluun tiloilla tehtävät, konkreettiset ilmastotoimenpiteet. Kirja vastaa hämmennykseen ja ristiriitaisten väitteiden ympärillä pyörivään ilmastokeskusteluun kokoamalla yhteen alan uusimman, tutkitun tiedon. Ilmastoviisas maatilayritys -kirja avaa faktoja viljelijöille, alan toimijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Kirja kokoaa alan uusimman tutkitun tiedon, kertoo syy- ja seuraussuhteita sekä kuvaa konkreettisia tilatason ratkaisuja. Kirjassa käsitellään laajasti ilmastomuutoksen ja maatalouden suhdetta, peltoviljelyn, kotieläintuotannon ja energiankäytön näkökulmista. Lisäksi hahmotetaan myös metsän ja ruoan merkitystä ilmastomuutoksessa. Kirja julkaistaan osana ProAgrian ja Luonnonvarakeskuksen Tieto tuottaa -kirjasarjaa.

ProAgria Yritys

Ritva-Liisa Nisula

Runsas neljännes keskipohjalaisista maatiloista harjoittaa maatalouden ohella myös muuta yritystoimintaa. Osuus on koko maan keskiarvoa pienempi johtuen maakunnan kotieläinvaltaisesta ja päätoimisesta maataloustuotannosta. Muu yritystoiminta on yleisintä Lestijärvellä ja Kaustisella, joissa sitä on kolmasosalla tiloista.

Palveluiden osuus monialaisten maatilojen toimialoista on yli 60 %. Suurin yksittäinen toimiala on urakointi, jota harjoittaa noin 40 % monialaisista maatiloista. Muita merkittäviä palvelualoja ovat matkailu, majoitus- ja virkistyspalvelut sekä kuljetuspalvelut. Teollista toimintaa on kuudesosalla monialaisista maatiloista, suurimpana toimialana puun jatkojalostus. Alkutuotantoon liittyy noin joka seitsemännen monialaisen maatilan toimiala, merkittävimpänä turkistarhaus, jota harjoitetaan lähes sadalla maatilalla.

Perusmaatalouden merkitys muuta yritystoimintaa harjoittavilla tiloilla yleensä vähenee, kun voimavaroja suunnataan muun yritystoiminnan kehittämiseen. Yritysten perustamisen ja erilaisten investointeihin liittyvän neuvonnan lisäksi ProAgria Keski-Pohjanmaa on ollut mukana edistämässä erityisesti maatalouteen liittyvän urakoinnin yleistymistä.

Tilipalvelut muodostivat valtaosan maaseutuyrityksille suuntautuneesta kokonaisu-myynnistä. Elinkeinoverolain mukaista kirjanpitoa tehtiin 24 yritykselle.

Suurten ikäluokkien hallussa on huomattava osa Suomen yrityskannasta ja omistajanvaihdos on ajankohtainen näissä yrityksissä. ProAgria Keski-Pohjanmaa on ollut maatilojen omistajanvaihdos-suunnittelun lisäksi mukana erityisesti turkistilojen sukupolvivaihdoksissa. Turkistilojen spv- ja muuta talousneuvontaa on annettu oman toimialueen lisäksi myös ProAgria Etelä-Pohjanmaan alueella.

Palvelumäärien kehitys asiakkailla, joilla päätoimiala on joku muu maa- tai metsätalous

	2019
Tilipalvelut	12
Liiketoimintasuunnitelmat	5
Omistajanvaihdospalvelut	8
Muut talouslaskelmat	5

Yhtiöittäminen

Varainsiirtoveron poistuminen maatilan toimintamuodon muutoksissa 1.1.2018 alkaen lisäsi kiinnostusta maataloustuotannon yhtiöittämiseen. Maatilan yhtiöittäminen oli esillä mm. Viskuri- ja Ajantasalla-hankkeiden toiminnassa. Yhdellätoista tilalla tehtiin tarkempi selvitys yhtiöittämisen kannattavuudesta. Yhtiöittäminen on järkevää lähinnä kasvuhakuisilla tiloilla, joilla on hyvä kannattavuus ja runsaasti velkaa tai joita viljellään sivutoimisesti ja maatilan tuloja ei tarvita arjen pyörittämiseen. Keski-Pohjanmaalla usea kannattava maatila on suunnitellut verotustaan pitkäjänteisesti nettovarallisuutta kasvattamalla, jolloin yhtiöittämiseen ei ole tarvetta verotuksellisista syistä.

Kilpailukyky-Neuvon käyttö runsasta

Neuvo 2020 -palvelujen laajentuminen Maatalouden nykyaikaistaminen ja kilpailukyyn parantaminen -osiolla sekä tilakohtaisen rahamäärän nosto 10 000 euroon on lisännyt merkittävästi Neuvo-palvelujen käyttöä. Vuoden 2019 aikana myös pienemmät tai neuvontaa muutoin vähemmän käyttävät tilat löysivät Neuvo-järjestelmän välineeksi kehittää tai varmistaa toimintaansa. Neuvo 2020 antaa mahdollisuuden tilan tarpeen mukaisesti selvityksiin, kehittämissuunnitelmien tekemisiin tai pienempiin projekteihin, jotka liittyvät tilan kehittämiseen. Neuvo 2020 -järjestelmän mukaista neuvontaa annettiin yhteensä 511 kertaa.

Jari Vierimaa

Hankkeet

UHMA – Uhanalainen maaseudun luonto hoitoon yhteistyöllä -hanke edisti luonnon- ja maisemansuojelullisesti arvokkaiden maatalousalueiden hoitoa ja säilymistä. UHMA-hankkeen tavoitteena oli lisätä maaseutumaiseman arvostusta verkostoitumalla, yhdistämällä luonnonhoitokohteita ja tekijöitä toisiinsa sekä edistämällä maakuntien välistä yhteistyötä muun muassa laiduntamisessa. ProAgria Etelä-Pohjanmaan hallinnoiman UHMA-hankkeen toimialuetta oli Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnat sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta Kalajoki, Reisjärvi ja Sievi. Hanketta toteuttivat Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan ProAgriat sekä Maa- ja kotitalousnaiset yhteistyössä Luonnonvara-keskuksen ja Metsähallituksen kanssa. Vuoden 2019 loppuun kestänyt kolmivuotinen hanke oli EU:n maaseuturahaston rahoittama.

Viskuri -maaseutuyrittämisen kehittämishankkeen tavoitteena on edistää maaseudun yritystoimintaa yhteistoimintaa kehittämällä. Hanke nostaa esille yhteisyrityksen mahdollisuuksia ja synnyttää 10 uutta yhteisyritystä maakuntaan. Vuoden jatkoajan saanut hanke päättyy 31.3.2020. Hankkeen päärahoittajat ovat EU:n aluekehitysrahasto EAKR ja Keski-Pohjanmaan liitto.

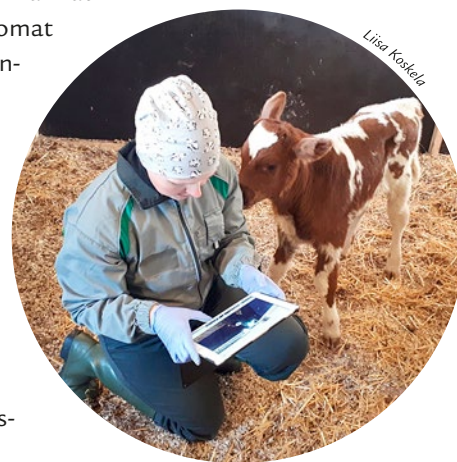
Ajantasalla-tiedonvälityshanketta toteuttavat yhteistyössä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, ProAgria Keski-Pohjanmaa, MTK Keski-Pohjanmaa sekä Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry. Hanketta rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta ja rahoittajina ovat Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukset EUn maaseuturahasto EMR:n varojen kanavoimien kautta. Hanke päättyy 30.4.2020.

RATU – rahanarvoisia vaihtoehtoja syväturpeisten viljelysmaiden käsittelyyn -hanke aloitti toimintansa vuoden 2019 alussa. Hankkeessa kehitetään viljelijöiden, neuvojien ja tutkijoiden yhteistyönä ratkaisuja siihen, miten edistää turvemaiden ilmastoystävällistä käyttöä maataloudessa ja toteuttaa tehokkaimpia keinoja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Keinovalikoimaan kuuluvat viljelyn kestävän tehostamisen keinot turvemaidella, erilaiset lisäpellon saantimahdollisuudet, tilusjärjestelyt ja turvemaakosteikat. Hankkeessa haetaan viljelijöille sopivia keinoja turvemaiden tehokkaaseen ja ilmastoystävälliseen käyttöön ja aktivoidaan viljelijöitä näkemään turvemaiden erilaiset mahdollisuudet, soveltamaan parhaita käytäntöjä ja hakemaan yhteistyössä ratkaisuja turvemaiden ilmastoystävälliseen käyttöön. Hankkeen hallinnoijana toimii Luonnonvarakeskus ja osatoteuttajina ovat ProAgria Keski-Pohjanmaa, ProAgria Kainuu, ProAgria Keskusten Liitto ja Maanmittauslaitos. Hanke kestää 31.10.2021 saakka.

Pohjanmaan Ravinneratas -hankkeen päätavoitteina on tehostaa ravinnevirtojen hyödyntämistä ja vähentää vesistökuormitusta erityisesti hyvää huonommassa tilassa olevien vesistöjen osalta. Tavoitteena on lisätä tietämystä valuma-alueiden painetekijöistä ja vesienpuhdistuksesta, ravinteiden kierrätyksestä ja käytettävissä olevista uusista menetelmistä sekä tuoda yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Ekosysteemipalveluiden kehittyminen lisää alueen vetovoimaisuutta ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Hanke toimii kaksikielisenä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaan maakunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaalla Alavieskan, Kalajoen, Reisjärven, Sievin ja Ylivieskan kunnissa. Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry hallinnoi hanketta, sopimuskumppaneina ovat ProAgria Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Österbottens Svenska Lantbrukssällskap sekä Suomen Metsäkeskus, Luonnonvarakeskus LUKE ja Geologian tutkimuslaitos GTK. Keväällä 2018 alkanut hanke kestää vuoden 2021 loppuun.

AgroTeknoa Jokilaaksoihin -hanke edistää uuden maatalousteknologian käyttöönottoa sekä tuottaa tietoa ja käyttäjäkokenemuksia uusista koneista, laitteista ja tuotantomenetelmistä. Tavoitteena on parantaa maataloustuotannon tehokkuutta, kannattavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Hanke järjestää Oulun eteläisen ja Keski-Pohjanmaan alueen viljelijöille koneita ja laitteita koekäyttöön sekä edistää uuden teknologian ja digitalisaation kehittämistä maatiloille ja maaseutuyrityksille. Hanke julkaisee käyttäjien kokemusten perusteella julkaisuja ja materiaalia, joiden perusteella maatilat ja yrittäjät voivat tehdä omia havaintojaan ja päätöksiään tilakohtaisten hankintojen ja investointien tueksi. Hanketta hallinnoi Nivalan kaupunki. Osatoteuttajina mukana ovat ProAgria Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän Kannuksen toimipiste.

ÄlyNauta – Älykkäät ja kestävät toimintamallit maidontuotannossa -koulutushankkeen lähtökohtana on kotieläintilojen nopeasti muuttuva toimintaympäristö. Tuotannon kannattavuus, yksikkökoon kasvu, lypsyrobottien yleistymisen, digitaalisuuden tuomat uudet mahdollisuudet ja yrittäjän ajanhallinnan tarpeet haastavat maidontuottajaa. Hankkeen kohderyhmänä ovat maatalousyrittäjät ja maitotilojen työntekijät. Hankkeen tavoitteena lisätä maatalousyrittäjien ja tilojen työntekijöiden osaamista ja tietoisuutta älykkäistä ja kestävästä kotieläintuotannon toimintamalleista ja parantaa tilojen kannattavuutta, eläinten hyvinvointia sekä yrittäjien ja työntekijöiden ajanhallintaa ja jaksamista. Lisäksi parannetaan maatalousyrittäjien ja maataloustyöntekijöiden digitaalisia taitoja sekä aktivoidaan yrittäjiä uusien toimintatapojen sekä kotieläintuotannon digitaalisten sovelluksien ja työkalujen käyttöön. Hanke järjestää tapahtumia, pienryhmiä, pilottiryhmiä, verkkotapaamisia, webinaareja, seminaareja, opintomatkoja sekä tekee podcasteja. Maaseuturahaston rahoittaman hankkeen toiminta-aika on 1.8.2019 - 28.2.2022.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan unioni Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

MAASEUTU 2020

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Eero Hakala

Kalatalouskeskus

Muutos kalastusalueista kalatalousalueiksi valmisteluineen, toiminnanjohtajuuksineen ja saattohoitoinen olivat keskeisimpiä toiminnan kohteita Keski-Pohjanmaalla. Muutoksessa eniten puhutut ja arvostelua herättivät kalatalousalueiden toimijajoukkojen kokoonpanot. Kalatalouskeskus osallistui aluetoimintatyön lisäksi eri tahojen keskeiseen yhteistyöhön mm. alueen jokineuvottelukunnissa ja vesihoidon suunnittelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitut tulostavoitteet muuttuivat siten, että kalatalousalueiden toiminnanohjaus, lainsäädäntöön ja valtakunnallisiin kalastusstrategioiden toteut-

tamiseen kuuluva tiedotus sekä kalatalouselinkeinojen toimintaedellytysten parantaminen ja kalastonhoitomaksukertymän lisäämiseen kohdistuva neuvonta olivat yleisneuvontaan kuuluneita tavoitteita. Osakaskuntien toiminnan ohjausta annettiin tulostavoitteisiin kuuluvana hankemuotoisena neuvontapalveluna. Tulostavoitesopimukseen kuuluvat tehtävät hoidettiin asianmukaisesti ja niistä laadittiin rahoittajan edellyttämät raportit.

Kalatalouskeskus osallistui Ravinneratas -hankkeessa mm. Toholammin Härkäojan uoma- ja valuma-aluekunnostusten tarvekartoitukseen.

Toiminnanjohtaja osallistui toimialueensa vesienhoidon jokineuvottelukuntien ja vesienhoidon yhteistyö- ja ohjausryhmätöihin sekä muun viranomais toiminnan avustamiseen. Toiminnanjohtaja osallistui tarpeen mukaan ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n johtoryhmätöskentelyyn.

Vaikka kalavesien käyttöä ja kalakantojen hoitoa koskevat toimet olivat kalatalousneuvonnan näkyvintä toimintaa, pidettiin mm. jäsenyhteisöjen kokouksiin osallistumalla huolta siitä, että kalatalouskeskuksen koetaan palvelevan jäseniään. Kalatalouskeskus hoiti toimialueensa kalastusalueiden selvitysmiespalvelut sekä osallistui Keski-Pohjanmaan, Kalajoen ja Pyhäjärven kalatalousalueiden perustamiskokouksiin ja tuli valituksi Keski-Pohjanmaan kalatalousalueen toiminnanjohtajatahoksi.

Johtokunta

Puheenjohtaja

Mauno Korhonen, Sievi

Jäsenet

Sakari Lätti, Lohtaja (MTK), varapuheenjohtaja

Ritva-Liisa Nisula, ProAgria Keski-Pohjanmaa

Jaakko Polvilampi, Perho

Tero Savela, Reisjärvi

Harri Tuikka, Lestijärvi

Juha Yli-Korpela, Kannus

Mika Yli-Soini, Kaustinen

Varajäsenet

Janne Jylhä, Ullava

Kari Kero, Sievi

Marko Virkkala, Toholampi

Johtokunta kokoontui vuoden 2019 aikana kolme kertaa. Kokouksissaan johtokunta käsitteli hallintoasioiden lisäksi ja ulkopuolisen konsultin avustamana kalatalouskeskuksen toimintastrategiaa pohjustavia asioita. Kalatalouskeskuksen toiminnanjohtajana on toiminut Eero Hakala vuodesta 1993. Keski-Pohjanmaa ry:n Kalatalouskeskus on jäsenenä Kalatalouden Keskusliitossa. Kalatalouskeskus on käytännössä vastannut myös Kalajokilaakson pohjoispuolen kalatalouden neuvontatoiminnasta.

Kalavesien hoito ja kalanviljely

Kalakantojen hoitotyötä jatkettiin ohjaamalla taimenen mäti- ja pienpoikasistutuksia Lestijoella. Kalatalouskeskus osallistui virtavesien kalakantojen kunnostusselvityksiin toteuttamalla sähkökalastuksia Halsuanjoella, Lehtosenjoella ja Lohijoella. Ullavanjoen Alikylänkosken kunnostuksen suunnittelu ja työnjohtotyöt olivat vuoden onnistunein kunnostussavotta.

Kertomusvuoden aikana kahdessa kalatalouskeskuksen toimialueen luonnonravintolammikossa kasvatettiin planktonsiikaa. Kalatalouskeskus ohjasi Kalajoen kalatalousalueen lammikoiden (Niinijärvi ja Mäntyjärvi) hallintoa ja hoitoa. Lammikoiden kasvatustulos oli heikohko. Kalatalouskeskus avusti Salamajärven osakaskuntaa Pihlaisen luonnonravintolammikon hallintoasioissa, vaikka lampi oli kesannolla. Kalatalouskeskus vastasi keväällä ja alkukesällä 2019 Lestijoen kalanviljelylaitoksen hoidosta ja sieltä tehdyistä istutuksista. Tasalämpöisen alkukesän ansioista taimenen pienpoikasia saatiin toimitettua istutuksiin varsin hyvin. Toimialueen kalatalousyhteisöjen tarpeisiin

Haapajärven kalaleiri, Kauko Liuska avustaa.

Kuva: Eero Hakala

toimitettiin pääasiassa onkikokoista kirjolohta ja pikkueriä kuhaa. Kalatalouskeskus osallistui ja avusti asiakaskuntansa kalaistutuksia noin 50 istutustapahtumassa, joissa toimitettiin alueen vesiin kalaa n. 45.000 euron arvosta.

Tiedotus- ja koulutustoiminta sekä edunvalvonta

Jäsenistölle välitetyjen KKL:n Ahvenpostien (3 kpl) lisäksi Kalatalouskeskus lähetti jäsenistölle yhden tiedotekirjeen. Ahvenpostit alueen omine uutisineen välitettiin 48 sähköpostiosoitteeseen. Kalatalouskeskus viestitti kalatalouden ajankohtaisasioita kaikissa neljässä ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehdessä. Neljässä jäsen- ja ryhmäkirjeessä kerrottiin kalatalouden ajankohtaiskuulumisista.

Neuvoja toimi alustajana tai esitelmöitsijänä 13 kalatalousyhteisöjen kokouksessa, joihin osallistui 96 henkilöä.

Kalatalouskeskus osallistui Halsuan 4H-yhdistyksen järjestämään lasten kalastuspäivän tapahtumaan Venetjoen tekojärvellä. Kalatalouskeskus avusti Haapajärven Vapakalastajia ja 4H-yhdistystä lasten leiritapahtuman järjestelyissä Haapajärven Siiponkosken leirikeskuksessa. Kalatalouskeskus osallistui Sievin Korhosjärvellä järjestettyyn nuorten eräkerhon kalastustapahtumaan ja toimitti materiaalia mm. Halsualla ja Vetelissä järjestettyihin lasten kalastustapahtumiin.

Kalatalouskeskus avusti ja opasti toimialueensa yhteisöjä ottamaan kantaa heitä koskeviin vesitalous- ja ympäristölupaprosesseihin. Kalatalouskeskus avusti Salamajärven osakuntaa epäselvän hankemaksatusasian selvityksessä sekä toimi neuvotteluosapuolena Lestijoen Parkkikosken ja Roukalankosken patojen kalatieprosesseissa.

Nuorten eräkerho Sievissä.

Kuva: Anu Ainasoja

Anu Ainasoja

Maa- ja kotitalousnaiset

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten piirijohtokunta 2019

Puheenjohtaja

Huhtala Riitta, Kokkola

Varsinainen jäsen

Aho Minna, Reisjärvi

Karhukorpi Anu, Halsua

Korkiakangas-Sahipakka Jonna, Perho

Niemelä Leila, Kokkola (Lohtaja)

Pajala Marjo-Riitta, Kokkola (Kälviä)

Tervämäki Tuula, Toholampi

Virta Raija, Kalajoki (Himanka)

Nisula Ritva-Liisa, ProAgria Keski-Pohjanmaa

Varajäsen

Björkgren Aila, Kokkola

Varajäsen

Halonen Kirsi, Reisjärvi

Tunkkari Karoliina, Veteli

Huopana Tarja, Perho

Lätti Anni, Kokkola (Lohtaja)

Polso Kaija, Toholampi

Jukkola Eija, Kokkola (Lohtaja)

Isokääntä Seija, Kalajoki

Toimihenkilöt 2019

Toiminnanjohtaja

Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija

Maisema- ja ympäristöasiantuntija

Varila Kirsi

Vihelä Niina 15.1.2019 alkaen

Ainasoja Anu 15.1.2019 alkaen

Järjestötyö

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten vuosikokous pidettiin 25.11.2019 Kokkolassa. Vuoden keskipohjalaiseksi Maa- ja kotitalousnaisiksi valittiin Maa- ja kotitalousnaisten vuosikokouksessa yrittäjä, taiteilija Eija Jukkola. Lisäksi tilaisuudessa huomioitiin Vuoden maisemateosta palkittu Heli Hakola. Keskipohjalaisedustus sai jatkoa valtakunnallisessa Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hallinnossa, kun kokkolalainen Riitta Huhtala tuli valituksi MKNKn hallitukseen marraskuussa 2019.

Toimintaan osallistuvien henkilöiden ja vapaaehtoisten määrä

Vuonna 2019 maa- ja kotitalousnaisten toimintaan osallistui kaikkiaan 8 065 henkilöä 169 ei-tilaisuudessa. Toimintavuosi käynnistyi toiminnasuunnittelutilaisuuksilla, jotka pidettiin Perhossa, Vetelissä, Sievissä, Lohtajalla, Reisjärvellä, Kokkolassa ja Kalajoella. Tapahtumiin osallistui 89 henkilöä.

Maa- ja kotitalousnaiset viesti toiminnastaan jäsenistölleen kuukausittain ilmestyvässä uutiskirjeessä ja päivittäisillä Facebook-postauksilla sekä ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehden MKN-aukeamalla. Jäsenistölle tehtiin kysely, johon oli mahdollista vastata nettisivulla olevan linkin avulla. Kysely keskittyi uusien ideoiden keräämiseen sekä tulevan toiminnan suunnitteluun. Piirikeskusten järjestämä toiminta sai hyvää palautetta. Yhteisiä tapahtumia toivottiin jatkossa enemmän. Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset ovat alueellaan tunnettu ja pidetty kumppani asiantuntijatyöryhmissä sekä erilaisten tilaisuuksien suunnittelussa.

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta

Toimintavuonna pidettiin neljä ruokakurssia, joista kahdessa oli mukana myös Ruokahukka-ruotuun hankkeeseen liittyvää koulutusta. Kurseista kolme pidettiin Maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistyksille ja yksi työttömille tai syrjäytymisuhan alla olevalle ryhmälle. Kurseille osallistui yhteensä 89 osallistujaa ja niistä saatu palaute oli kiittävä.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten ravitsemusneuvontaa tehtiin erilaisissa ruokaan liittyvissä tilaisuuksissa sekä puhelimitse. Lisäksi asiantuntijan antoi säilöntäaiheisen haastattelun Keskipohjanmaa-lehteen. Omia ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä kampanjoita ja tapahtumia oli kaksi, joissa oli 130 osallistujaa. Muita ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä tilaisuuksia oli kahdeksan ja niissä 618 osallistujaa. Lisäksi MKN hoiti Kokkolan talviharmonikka-festivaalin, Keski-aika-markkinoiden, Ollikkala-messujen ja Kipinä Business -tapahtuman kahvilapalvelut (yht. 1 500 annosta).

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten ruoka- ja ravitsemusasiantuntija oli mukana järjes-

Valtakunnallisen Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten hallitus 2020-22, vas. Tarja Tervo, Rauni Miettinen, Susanna Koski, Mirja Hellstedt, Riitta Huhtala (Keski-Pohjanmaa), Mervi Mäki-Neste ja Marttiina Sihvola. Kuva: Kirsi Varila

tämässä Kalajoella pidettyä Hilman Lähiruokatoria elokuussa. Ruokamatkailu-temaiseen tapahtumaan osallistui n. 1 500 henkilöä. Maistuva Maaseutu -tapahtuma järjestettiin Perhon seurakunnan kanssa. Viikon kestäneen tapahtuman aikana osallistujat valmistivat kaksi perinneruokaa päivässä, ruokailijoita oli kaikkiaan 310. Tapahtumasta syntyi myös videon mutin teosta.

Perinneruokiin liittyvä Kekri-tapahtuma järjestettiin syksyllä Kruununvoudintalossa, osallistujia oli yhteensä 60. Tapahtumassa oli tarjolla muttia ja kaustislaista juustopaistia. Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset osallistuivat Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymän järjestämään paneelikeskusteluun työikäisten ja vanhusten hyvinvoinnista ja ravitsemuksesta. Näkyvyyttä saatiin alueellisessa mediassa syyskuussa antamalla marjoihin ja säilöntään liittyvä haastattelu Keskipohjanmaa-lehteen.

Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta

Vuoden maisemateko -kilpailuun, jossa aiheena oli Suuret suomalaiset vieraslajitalkoot, ilmoittautui viisi osallistujaa. Maakunnallisen kilpailun voitti lohtajalainen Heli Hakola pitkäaikaisella jättipalsamin torjuntatyöllään. Kilpailun viestinnällinen osuus toteutettiin tiedotuskampanjana (vieraskasvien torjunta ja jätehuolto) yhteistyössä Ylivieskan kaupungin, jätehuoltoyhtiö Vestian ja Ylivieskan seurakunnan kanssa. Lisäksi järjestettiin infopiste Ylivieskan iltatorille. Kalajokilaakso-lehti julkaisi asiasta näyttävän lehtijutun suurjakelussaan.

Anu Ainasoja

Elävää maaseutua taajamiin -toimintamallia esiteltiin Kalajoella, Sievissä ja Kannuksessa. Yhteistyä otettiin alueen 11 kuntaan kurturuusukyselyn tiimoilta (Taimistopohjoinen- ja Vieraskasvit hallintaan -hankkeet). Samalla markkinoitiin haitallisiin vieraslajeihin liittyviä palveluja. Jätevesisuunnitteluun liittyvää neuvontaa on annettu sitä kysyttäessä.

Kokkolan Kotitalous- ja puutarhaseuralle järjestettiin kolme toiminnallista tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 20 hlöä: omakotitalon pihasuunnittelu, Kruununvoudintalon perennainventointi sekä omenapuiden ja pensaiden leikkaus. Kansainvälisenä maisemapäivänä järjestettiin Suntin maisemakävely (arkimaisema, hulevesien hallinta) Kokkolassa. Keskipohjanmaa-lehti julkaisi tapahtumasta jutun printti- ja nettilehdessä. Kokkolan kaupungin kanssa aloitettiin Kasvata itse iloksi ja hyödyksi -tapahtumasarjan valmistelu Kokkola 400-vuotisjuhluvuotta varten. Vuoden aikana tehtiin kahdeksan vihersuunnitelmaa, koti- ja puutarha-aiheisia työpajoja- ja luentoja pidettiin viisi sekä aloitettiin yksi ympäristöjärjestelmän päivitystyö, joka jatkuu vuonna 2020.

Yrityspalvelut

Yrityksille ja yhdistyksille käynnistettiin pienimuotoiseen some-, netti- ja printtaviestintään ja markkinointiin liittyvä palvelu. Palvelua markkinoitiin digitaalisin keinoin Facebookissa ja uutiskirjeissä.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset järjesti seitsemän hygieniapassikoulutustilaisuutta, joissa osallistujia oli yhteensä 103. Kokkolassa järjestettiin Eviran ja Ruokatiedon kanssa yhteistyössä Ajankohtaista Ruoka-alalla juuri nyt -koulutuspäivä.

Kruununvoudintalo on ottanut paikkansa kokous- ja juhlatilana Kokkolassa ja siellä järjestettiin 56 tilaisuutta, jossa osallistujia oli kaikkiaan 2 313. Ruoka-asiantuntijan lisäksi työvoimana käytettiin tuntiperusteista tarjoilijaa sekä MKN:n paikallisyhdistysten jäseniä talkootyökorvausta vastaan. Talon tarjoilut perustuvat kotimaisiin raaka-aineisiin ja itsetehtyihin perinteisiin tuotteisiin. Lisäksi Maa- ja kotitalousnaiset järjestivät kokoustarjoilut yritystalo Evaldiin 44 tilaisuuteen, joihin osallistui yhteensä 1 144 henkilöä.

Hanketyö

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset oli mukana valtakunnallisessa Ruokahukka ruotuun – katse vesistöihin -hankkeessa, jossa Hyppää hyvän kierteeseen -teemalla järjestettiin kaksi tapahtumaa Sievissä ja Kalajoella. Paikallismediat huomioivat tapahtumat hyvin. Lisäksi toteutettiin

Tallinnan joulumarkkinoille järjestetyille järjestömatkalle osallistui 71 retkeläistä eri puolilta maakuntaa. Kuva: Kirsi Varila

kaksi koulutusta ruokahävikin torjunnasta ja aihetta esiteltiin Perhossa Naisten latausillassa, Ollikkala-messuilla sekä yritysmessuilla.

Maa- ja kotitalousnaiset on mukana syksyllä 2019 alkaneessa Kädet multa -hankkeessa. Työ jatkuu vuoden 2020 aikana kahdessa pilottikohteessa Kalajoella ja Kokkolassa.

Vuoden aikana jatkettiin osatoteuttajana kahdessa ylimatekunnallisessa EU-rahoitteisessa hankkeessa (Uhma -Uhanalainen maaseudun luonto hoitoon yhteistyöllä sekä Ravinneratas). Uhma-hankkeessa tehtiin hoito- ja vieraslajien torjuntasuunnitelmia valituille esimerkkikohteille (Ullava, Kalajoki) sekä ohjattiin Kälviän GreenCare -laitumen käytäntöön. Maisemapalveluiden asiantuntija valittiin Välitä viljelijä -verkostoon, hän myös edusti ProAgria Keski-Pohjanmaata Kalajoen hyvinvointiverkostopäivän paneelikeskustelussa. Lisäksi maisemapalveluiden asiantuntija valittiin Myönteäluulta tuottajalle -työryhmään ja ohjausryhmän varajäseneksi.

Järjestötoiminta

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten retki tehtiin heinäkuussa Raaheen Langin kauppahuoneelle, kaupapuutarhaan ja Lohtajan Jukkolan navetalle Miina Äkkijyrkän taidenäyttelyyn. Retkelle osallistui 26 henkilöä. Tallinnaan joulumarkkinoille ja käsityömaailmaan järjestettiin retki joulukuussa. Retkelle osallistui 71 henkilöä.

Keskipojalaiset osallistuivat valtakunnalliseen Roskareippailu-järjestökampanjaan. Piirikeskus sai lahjoituksena 100 kg käristemakkaraa, jotka jaettiin roskareippailuun ilmoittautuneille ryhmille (9) osallistujamäärien mukaan (yht. 530 hlöä). Roskareippailut kiinnostivat myös mediaa.

Viestintä

Piirikeskuksen oma Facebook-sivu päivittyi useamman kerran viikossa. Seuraajia oli vuoden lopussa lähes 700. Kruununvoudintalolla on omat Facebook-sivut, joilla seuraajia on noin 500. Kuukausittain lähetetyt uutiskirjeet tavoittivat aluksi noin 400 vastaanottajaa ja joulukuun kirjeellä oli jo 550 vastaanottajaa. Uutiskirjeen tilaajaksi voi liittyä kaikissa tilaisuuksissa, joissa maa- ja kotitalousnaiset ovat mukana. Digitaalista viestintää on tehty säännöllisesti Facebookissa, uutiskirjein ja Instagramissa. Vuoden aikana on kirjoitettu 15 blogikirjoitusta, artikkeleista yksi kirjoitettiin Uhma -hankkeessa ja Maaseutupolitiikka.fi:n toimeksiannosta.

Piirikeskuksella on oma aukeama neljä kertaa vuodessa ilmestyvässä ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehdessä. Keskipojalaiset Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijat sekä järjestöväki on päässyt hyvin esille maakuntaradiossa ja -lehdessä sekä paikallislehdissä. Yle Radio Kokkola lähetti puutarha-aiheisen radiosarjan, jossa maisema-asiantuntijaa haastateltiin eri aiheista. Yksi haastatteluista pääsi Ylen valtakunnalliseksi nettijutuksi.

TULOSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2019	1.1.- 31.12.2018
Tuotot		
Valtion määräraha	327 951	330 996
Hanketoiminta	113 852	121 825
Palvelumaksut	1 957 145	1 907 725
Muut toiminnan tuotot	97 677	90 582
Tuotot yhteensä	2 488 118	2 439 918
Kulut		
Henkilöstökulut	-1 689 572	-1 648 026
Muut kulut	-947 971	885 551
Kulut yhteensä	-2 637 543	-2 533 577
Varainhankinta	51 940	45 575
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	5 358	815
TILIKAUDEN TULOS	-92 127	-47 270

TASE

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10 801	21 177
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	40 197	47 297
Pysyvät vastaavat yhteensä	50 998	68 474
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	446 714	491 717
Rahoitusarvopaperit	1 197 298	1 240 949
Rahat ja pankkisaamiset	363 211	305 442
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 007 223	2 038 108
Vastaavaa yhteensä	2 058 221	2 106 582
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 634 213	1 681 483
Tilikauden voitto (tappio)	-92 127	-47 270
Oma pääoma yhteensä	1 542 085	1 634 213
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	80 135	50 428
Muut velat	129 584	118 389
Siirtovelat	306 417	303 553
Vieras pääoma yhteensä	516 136	472 370
Vastattavaa yhteensä	2 058 221	2 106 582

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola

Puhelin 040 521 1735

Valtakunnallinen palvelunumero 044 420 9000

etunimi.sukunimi@proagria.fi

www.proagria.fi/kp

Toimisto avoinna 9.00-15.00

HALLINTOPALVELUT

Johtaja Ritva-Liisa Nisula	040 5849 550
Kehityspäällikkö Juha Hämäläinen	040 0126 335
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö Juha Nivala	040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö Anna-Riitta Leinonen	040 0168 647
Viestijä Ritva Karri (myyntireskontra, viestintä, järjestö)	040 5234 113
Taloussihteeri Saira Sulonen (laskutus, ostoireskontra)	040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIAANTUNTIJAPALVELUT

Tuotoseuranta

Elina Järvenoja	044 481 1434
Armi Hotakainen	040 0644 261

- näytteenotot, koelypsyt, asemantestaukset, robottimaitojen tallennukset, viivakoodien opastukset

Katja Kellokoski	040 8492 870
Jonna-Minna Lassila	044 4863 077

- näytteenotot, koelypsyt, asemantestaukset, robottimaitojen tallennukset, viivakoodien opastukset

Kirsi Leppikorpi (opintovapaalla)

Leena Hanni (perhevapaalla)

Automaattilypsyn käyttöönotto Sonja Pyykölä (perhevapaalla)

Energianeuvonta Jari Tikkanen	040 0162 147
-------------------------------------	--------------

EU-tuet Jari Tikkanen	040 0162 147
-----------------------------	--------------

Kannattavuuskirjanpito Taina Kulla	040 0723 288
--	--------------

Kasvinsuojeluruiskujen testaus

Jouni Huhtala	040 5123 703
---------------------	--------------

Jarmo Karhula	044 5212 210
---------------------	--------------

Kasvinviljelyneuvonta

Elina Finnilä (kasvinviljelyn talous)	043 8254 283
---	--------------

Sari Harju	040 5234 114
------------------	--------------

Otto Hihnala (myös peruna ja erikoiskasvit)	040 6845 111
---	--------------

Taina Kulla	040 0723 288
-------------------	--------------

Pekka Polso	040 5234 112
-------------------	--------------

Jari Tikkanen (luomu ja luomukoulutukset)	040 0162 147
---	--------------

Kasvinsuojelukoulutukset Jouni Huhtala	040 5123 703
--	--------------

Kotieläinneuvonta, myös luomu Anna-Riitta Leinonen	040 0168 647
--	--------------

Lammas- ja vuohitilojen neuvonta

Milla Alanco	040 7060 558
--------------------	--------------

Sini Sillanpää	043 8250 526
----------------------	--------------

Luonnonmukainen tuotanto, EU-tukineuvonta

Jari Tikkanen	040 0162 147
---------------------	--------------

Seija Roimela	040 8479 740
---------------------	--------------

LEAN, maatilojen kehityskeskustelut Liisa Koskela	050 5120 615
---	--------------

Maatilojen talousneuvonta, budjetointi, omistajanvaihdokset

Matti Poutiainen	043 8254 287
------------------------	--------------

Heikki Ojala	040 5342 166
--------------------	--------------

Ville Moilanen (opintovapaalla)	043 8272 866
---------------------------------------	--------------

Jouni Huhtala	040 5123 703
---------------------	--------------

Juha Nivala	040 8610 641
-------------------	--------------

Neuvo2020 Jari Tikkanen	040 0162 147
Nurmikasvituotanto Sari Harju	040 5234 114
Seosrehuruokinta Sinikka Kreuz	044 5263 059
Sikatilojen neuvonta, ProAgria Keskusten Liitto Ari Nopanen	040 0432 582
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala	040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto	
Sari Harju	040 5234 114
Jouni Huhtala	040 5123 703
Liisa Koskela	050 5120 615
Taina Kulla	040 0723 288
Yritysjohdaminen ja laatuasiat Liisa Koskela	050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat Jari Tikkanen	040 0162 147

KALATALOUSKESKUS

Kalatalousneuvonta Eero Hakala	040 0162 445
--------------------------------------	--------------

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

etunimi.sukunimi@maajakotalousnaiset.fi

Toiminnanjohtaja Kirsi Varila	040 1964 434
Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija Niina Vihelä	043 8254 281
Maisema- ja ympäristöasiantuntija Anu Ainasoja	043 8254 284

RAKENNUSSUUNNITTELU

Elina Tiinanen	040 5609 038
Strategiakonsultti Heikki Ojala	040 5342 166

TILITOIMISTOPALVELUT

Sievin tilitoimisto	
Maija-Leena Eerikkilä	040 5216 416
Seija Roimela	040 8479 740
Kaustisen tilitoimisto	
Mika Jouppila	044 5234 430
Kirsi-Maria Saarikettu	043 8254 280

RUOKINNAN OHJAUSPALVELUT JA TÄSMÄPALVELUT KOTIELÄINTILOILLE

Halsua, Perho, Veteli: Sari Harju	040 5234 114
Perho, Halsua: Pekka Polso	040 5234 112
Kannus, Lohtaja, Sievi, Reisjärvi: Sinikka Kreuz	044 5263 059
Lohtaja, Kälviä: Jarmo Karhula	044 5212 210
Lestijärvi, Reisjärvi, Toholampi, Kaustinen, Veteli:	
Katja Kellokoski	040 8492 870
Toholampi, Himanka Sonja Pyykölä (perhevapaalla)	
Toholampi, Lestijärvi, Sievi, Kannus, Kokkola:	
Heidi Lehkonen	040 5234 116
Kalajoki, Sievi: Tuija Korpela	040 0260 575
Sievi, Reisjärvi, Kälviä, Lohtaja, Himanka: Jenny Klemola	043 8272 872
Toholampi, Ullava, Lestijärvi, Reisjärvi: Hanna Jämsä	040 0974 165

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
Puhelin 040 521 1735
Valtakunnallinen palvelunumero 044 420 9000
etunimi.sukunimi@proagria.fi
www.proagria.fi/kp

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset

Toimimme osana ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:tä
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
Puhelin 040 196 4434
etunimi.sukunimi@maajakotitalousnaiset.fi
www.maajakotitalousnaiset.fi

Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus

Toimimme osana ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:tä
Ojennustie 134 (kotitoimisto)
69410 Sykäriäinen (Toholampi)
Puhelin 0400 162 445
eero.hakala@proagria.fi
www.proagria.fi/kp/kalatalouskeskus

KRUUNUNVOUDIN TALO

1667

- juhla- ja kokouspalvelut
- perinnepäivät
- tilaisuudet ja tapahtumat
esim. ruokakurssit, pikkujoulut,
elämysillalliset, tyky-päivät
- Kahvila Voudintupa
avoinna kesäaikaan
ja sovittaessa

KAARLELANKATU 43, KOKKOLA • p. 043 825 4281

